

HÖGSTA DOMSTOLENS DOM

meddelad i Stockholm den 27 mars 2025

Mål nr
T 6320-23

PARTER

Klagande

T.D.

Ombud: Juristen K.L.

Motpart

C.W.

Ombud: Advokat C.L.

SAKEN

Klander av bodelningsförrättares beslut

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Hovrätten för Övre Norrlands dom 2023-08-14 i mål T 1009-22

DOMSLUT

Högsta domstolen fastställer hovrättens domslut.

T.D. ska ersätta C.W. för rättegångskostnad i Högsta domstolen med 16 650 kr, varav 13 320 kr avser ombudsarvode, jämte ränta enligt 6 § räntelagen från dagen för denna dom.

YRKANDEN I HÖGSTA DOMSTOLEN

T.D. har yrkat att Högsta domstolen ska fastställa att C.W.s begäran om bodelning inte har framställts i rätt tid.

Han har vidare yrkat att Högsta domstolen ska befria honom från skyldigheten att ersätta C.W.s rättegångskostnader i tingsrätten och hovrätten samt förplikta henne att ersätta hans rättegångskostnader i dessa instanser.

C.W. har motsatt sig att hovrättens dom ändras.

Parterna har yrkat ersättning för sina rättegångskostnader i Högsta domstolen.

DOMSKÄL

Bakgrund

1. T.D. och C.W. var i flera år sambor och bodde i ett hus som T.D. står som ägare till.
2. Efter en händelse i januari 2017 förändrades förhållandet. Parterna hade därefter separata sovrum och pratade om att C.W. skulle flytta från huset när hon hittade en ny bostad. Under våren inledde båda två nya

relationer. I början av september 2017 flyttade C.W. till en ny bostad och folkbokförde sig där.

3. I augusti 2018 ansökte C.W. om förordnande av bodelningsförrättare. Efter att bodelningsförrättare utsetts uppstod tvist om C.W. – i enlighet med 8 § andra stycket sambolagen (2003:376) – hade begärt bodelning inom ett år från det att samboförhållandet upphörde.

4. Bodelningsförrättaren fann att begäran om bodelning inte gjorts i rätt tid och beslutade att bodelning inte skulle ske. Parterna hade inför bodelningsförrättaren samstämmt uppgett att samboförhållandet upphört i januari 2017. C.W.s ansökan om bodelningsförrättare hade således, enligt bodelningsförrättaren, inte skett inom ettårsfristen. Hon ansågs inte heller ha visat att hon muntligen hade begärt bodelning inom fristen.

5. C.W. väckte talan om klander mot bodelningsförrättarens beslut och yrkade att tingsrätten skulle fastställa att hon hade begärt bodelning i rätt tid. Hon gjorde nu gällande att samboförhållandet i första hand hade upphört i september 2017 när hon flyttade från huset. I andra hand vidhölls att hon muntligen hade begärt bodelning under våren och sommaren samma år.

6. Tingsrätten biföll talan och beslutade att återförvisa målet till bodelningsförrättaren för fortsatt handläggning. Hovrätten har fastställt tingsrättens domslut. Både tingsrätten och hovrätten har funnit att samboförhållandet inte upphörde förrän i september 2017 när C.W. flyttade från den gemensamma bostaden. Hennes ansökan om bodelningsförrättare har vid denna bedömning gjorts inom ettårsfristen.

Sambolagen

7. Huvudsyftet med sambolagen är att ge en svagare part ett minimiskydd när samboförhållandet upphör. Lagstiftningen är inriktad på att ge praktisk vägledning för hur upplösningen av det gemensamma hemmet ska gå till. Det är den faktiska sammanflätningen av sambors ekonomi som motiverat regleringen. Motsvarande gällde för den tidigare lagen (1987:232) om sambors gemensamma hem. (Se prop. 2002/03:80 s. 24 ff.)
8. Med sambor avses två personer som stadigvarande bor tillsammans i ett parförhållande och har gemensamt hushåll. Det är främst de objektiva, faktiska omständigheterna som är avgörande för om ett samboförhållande föreligger i ett enskilt fall. (Se 1 § sambolagen och jfr a. prop. s. 27 och ”Samborna på Sollerön”, NJA 2022 s. 645 p. 11–15.)
9. När ett samboförhållande upphör av annat skäl än att samborna ingår äktenskap med varandra ska, om någon av dem begär det, en bodelning genomföras. Genom bodelningen fördelas parternas samboegendom mellan dem. Delningen ska göras med utgångspunkt i egendomsförhållandena den dag då samboförhållandet upphörde. (Se 8 § första stycket.)
10. Begäran om bodelning ska framställas senast ett år efter det att samboförhållandet upphörde (se 8 § andra stycket). Den som begär bodelning senare än så förlorar sin rätt till bodelning. En ansökan om att bodelningsförrättare ska förordnas är i sig att betrakta som en begäran om bodelning.
11. Tidsfristen i 8 § har införts för att öka möjligheterna för samborna att efter en upplösning av förhållandet kunna bedöma den ekonomiska

situationen och planera för framtiden. Fristens längd om ett år har ansetts väl avvägd för att undvika stötande resultat. (Jfr a. prop. s. 35 f.)

12. Sambor eller blivande sambor kan avtala om att bodelning inte ska ske eller att viss egendom inte ska ingå i bodelningen. Vid en bodelning får villkor i ett sådant avtal jämkas. (Se 9 §.)

13. Lagen ger en sambo rätt att under vissa förutsättningar ta över en gemensam bostad som inte ska ingå i en bodelning. Även en sådan begäran ska i regel framställas senast ett år efter det att samboförhållandet upphörde. (Se 22 §.)

14. Från det att samboförhållandet upphör till dess att bodelning görs, eller frågan om bodelning fallit, är en sambo redovisningsskyldig för egendom som kan ingå i bodelningen eller bli föremål för övertagande (se 11 §).

Regleringen av när ett samboförhållande upphör – 2 § sambolagen

15. Flera av sambolagens rättsverkningar är, som framgått, knutna till tidpunkten för när ett samboförhållande upphör. Den tidigare lagen från 1987 innehöll inte någon uttrycklig regel angående den frågan, något som ansågs ha föranlett en del tillämpningssvårigheter och bristande förutsebarhet för parterna. För att undanröja osäkerhet, särskilt för den svagare parten, regleras frågan numera i 2 § sambolagen. (Jfr SOU 1999:104 s. 177 och 188 ff. samt a. prop. s. 28 f. och 35 f.)

16. Av första stycket framgår att samboförhållandet upphör om samborna eller någon av dem ingår äktenskap, om samborna flyttar isär eller om någon av dem avlider.

17. I andra stycket anges att ett samboförhållande också ska anses upphöra om en sambo ansöker om förordnande av bodelningsförrättare eller om rätt att få bo kvar i bostaden eller om en sambo väcker talan om övertagande av bostaden.

18. Till skillnad från bestämmelsen i 1 § om vad som avses med sambor har regleringen i 2 § inte allmän räckvidd utanför sambolagen. Den kan emellertid vara till vägledning även på andra områden (jfr a. prop. s. 29).

Kan ett samboförhållande upphöra innan samborna flyttat isär?

19. En särskild fråga som behandlats i förarbetena är vad som bör gälla beträffande sambolagens rättsverkningar om parterna kommit överens om att förhållandet är slut men fortsätter att bo ihop. Att ge deras egen uppfattning om sitt förhållande självständig betydelse ansågs bl.a. innebära risker för missbruk, t.ex. när det gäller bidrag från det allmänna till sambor respektive till ensamstående. För att ett samboförhållande skulle anses ha upphört utan att parterna flyttat isär förutsattes därför i princip att det kom att manifesteras genom sådana rättshandlingar som anges i 2 § andra stycket. En begäran om bodelning, som inte görs genom en ansökan om bodelningsförrättare, skulle inte vara tillräckligt. (Jfr a. SOU s. 188 ff. samt a. prop. s. 28 f. och 45 f.)

20. För sambor som flyttar isär förflyter det vanligtvis en tid från att de gjorde slut till dess att någon av dem eller båda två får tillgång till en ny bostad. Innan en flytt är genomförd kan det vara svårt för dem att fullt ut bedöma den ekonomiska situationen och planera för framtiden.

21. Att ett samboförhållandes upphörande är styrande för bl.a. tidsfristen att begära bodelning, gör att det behövs en tydlig och lättillämpad ordning för att fastställa den saken. På så sätt kan tvister mellan tidigare sambor förebyggas, vilket bidrar till att frågor om fördelning av samboegendomen kan avgöras inom rimlig tid.

22. Regleringen i 2 § är avsedd att vara i princip uttömmande. Särskilt lagens syfte, att utgöra ett skydd för svagare part, talar för en strikt tillämpning. Det räcker inte att samborna gemensamt eller på den ena sambons initiativ gör slut. Inte heller är det tillräckligt att de inför exempelvis anhöriga och vänner ger uttryck för att förhållandet är avslutat.

23. Det kan visserligen inte helt uteslutas att ett samboförhållande kan anses ha upphört även i något annat fall än i de i bestämmelsen angivna. En part som vill förvissa sig om att förhållandet ska anses ha upphört utan att parterna flyttat isär kan emellertid vidta någon av de rättshandlingar som anges i 2 § andra stycket.

Bedömningen i detta fall

24. Av parternas egna uppgifter framgår att båda två efter händelsen i januari 2017 betraktade sitt förhållande som avslutat och att de var överens om att C.W. skulle flytta när hon fick tag i en egen bostad. Utredningen visar också att båda parter fortsatte att ha sitt huvudsakliga boende i huset tills C.W. i början av september 2017 flyttade till en ny bostad och folkbokförde sig där.

25. Det har inte påståtts att någon av dem vidtog någon av de rättshandlingar som anges i 2 § andra stycket sambolagen. Omständigheterna är inte heller sådana att det av andra skäl finns

anledning att bedöma samboförhållandet som upplöst innan parterna flyttade isär.

26. Samboförhållandet upphörde således i september 2017. C.W. ansökte om förordnande om bodelningsförrättare mindre än ett år senare. Hon har därmed begärt bodelning i rätt tid.

27. Hovrättens domslut ska därför fastställas. Det innebär att målet återförvisas till bodelningsförrättaren för fortsatt handläggning.

28. Vid denna utgång ska T.D. ersätta C.W. för rättegångskostnad i Högsta domstolen. Begärt belopp är skäligt.

I avgörandet har deltagit justitieråden Agneta Bäcklund, Dag Mattsson, Malin Bonthron, Stefan Reimer och Margareta Brattström (referent). Föredragande har varit justitiesekreteraren Sophie Welander.